

Ġabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Is-Sitt Awla)

20 ta' Diċembru 2017*

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Assigurazzjoni obligatorja għar-responsabbiltà ċivili li tirriżulta mill-użu ta' vetturi bil-mutur – Direttiva 2009/103/KE – L-ewwel paragrafu tal-Artikolu 3 – Kuncett ta' 'użu ta' vetturi' – Leġiżlazzjoni nazzjonali li teskludi s-sewqan ta' vetturi bil-mutur f'toroq u f'terreni li ma humiex “adattati għall-użu ta' vetturi bil-mutur”, bl-eċċezzjoni ta' dawk li, minkejja li ma humiex adattati, madankollu ‘jintużaw ta' spiss”)

Fil-Kawża C-334/16,

li għandha bhala sugġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Audiencia Provincial de Albacete (il-Qorti Provincjali ta' Albacete, Spanja), permezz ta' deċiżjoni tat-23 ta' Mejju 2016, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fil-15 ta' Ġunju 2016, fil-proċedura

José Luis Núñez Torreiro

vs

AIG Europe Limited, Sucursal en España, precedentement Chartis Europe Limited, Sucursal en España,

Unión Española de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (Unespa),

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Is-Sitt Awla),

komposta minn C. G. Fernlund, President tal-Awla, A. Arabadjiev (Relatur) u E. Regan, Imħallfin,

Avukat Ġenerali: Y. Bot,

Reġistratur: L. Carrasco Marco, Amministratur,

wara li rat il-proċedura bil-miktub u wara s-seduta tal-5 ta' April 2017,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippreżentati:

- għal AIG Europe Limited, Sucursal en España u Unión Española de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (Unespa), minn J. Marín López, abogado,
- għall-Gvern Spanjol, minn V. Ester Casas, bhala aġent,
- għall-Gvern Ġermaniż, minn T. Henze u J. Mentgen, bhala aġenti,

* Lingwa tal-kawża: l-Ispanjol.

- għall-Irlanda, minn A. Joyce, kif ukoll minn L. Williams u G. Hodge, bhala aġenti, assistiti minn G. Gilmore, barrister,
- għar-Renju Unit tal-Gran Brittanja u l-Irlanda ta' Fuq, minn J. Kraehling, bhala aġent, assistita minn A. Bates, barrister,
- għall-Kummissjoni Ewropea, minn J. Rius u K.-P. Wojcik, bhala aġenti,

wara li semgħet il-konkluzjonijiet tal-Avukat Ġenerali, ipprezentati fis-seduta tal-14 ta' Ġunju 2017, tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikoli 3 u 5 tad-Direttiva 2009/103/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Settembru 2009 dwar l-assigurazzjoni kontra responsabbiltà ċivili fir-rigward tal-użu ta' vetturi bil-mutur u l-infurzar tal-obbligu ta' assicurazzjoni kontra din ir-responsabbiltà (ĠU 2009 L 263, p. 11).
- 2 Din it-talba giet ipprezentata fil-kuntest ta' tilwima bejn José Luis Núñez Torreiro u AIG Europe Limited, Sucursal en España, precedentement Chartis Europe Limited, Sucursal en España (iktar 'il quddiem "AIG") u l-Unión Española de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (Unespa) (l-Assocjazzjoni Spanjola tal-Kumpanniji tal-Assigurazzjoni) dwar il-ħlas ta' kumpens skont assicurazzjoni obligatorja għar-responsabbiltà ċivili li tirriżulta mill-użu ta' vetturi bil-mutur (iktar 'il quddiem l-"assicurazzjoni obligatorja") wara incident li seħħ f'terren ta' Prattika militari.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

- 3 Il-premessi 1, 2 u 20 tad-Direttiva 2009/103 jipprovdu:
“(1) Id-Direttiva [tal-Kunsill 72/166/KEE tal-24 ta' April 1972 dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet tal-Istati Membri li għandhom x'jaqsmu mal-assigurazzjoni kontra responsabbiltà ċivili fir-rigward tal-użu ta' vetturi bil-mutur u l-infurzar tal-obbligu ta' assicurazzjoni kontra din ir-responsabbiltà (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 6, Vol. 1, p. 10)], it-tieni [Direttiva tal-Kunsill 84/5/KEE tat-30 ta' Diċembru 1983 dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet tal-Istati Membri li għandhom x'jaqsmu mal-assigurazzjoni kontra r-responsabbiltà ċivili fir-rigward tal-użu ta' vetturi bil-mutur (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 6, Vol. 7, p. 3), it-tielet [Direttiva tal-Kunsill 90/232/KEE tal-14 ta' Mejju 1990 dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet tal-Istati Membri li għandhom x'jaqsmu mal-assigurazzjoni kontra r-responsabbiltà ċivili fir-rigward tal-użu ta' vetturi bil-mutur (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 6, Vol. 1, p. 249) u d-Direttiva [2000/26/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Mejju, 2000 dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet tal-Istati Membri rigward l-assigurazzjoni kontra r-responsabbiltà ċivili fir-rigward tal-użu ta' vetturi bil-mutur (ir-raba' Direttiva dwar l-assigurazzjoni għall-vetturi) ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 6, Vol. 3, p. 331] ġew emendati kemm-il darba [...] b'mod sostanzjali. Fl-interess taċ-ċarezza u tar-razzjonalità, dawn l-erba' Direttivi għandhom jiġu kodifikati kif ukoll id-[Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill 2005/14/KE tal-11 ta' Mejju 2005 li temenda d-Direttivi tal-Kunsill 72/166/KEE, 84/5/KEE, 88/357/KEE, 90/232/KEE u d-Direttiva 2000/26/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet tal-Istati Membri rigward l-assigurazzjoni kontra r-responsabbiltà ċivili fir-rigward tal-użu ta' vetturi bil-mutur (ĠU 2005, L 149, p. 14).

(2) Assigurazzjoni kontra r-responsabbiltà ċivili fir-rigward tal-użu ta' vetturi bil-mutur [...] hi ta' importanza speċjali għaċ-ċittadini Ewropej, kemm għal dawk li għandhom polza ta' assicurazzjoni kif ukoll għall-vittmi ta' incident. Għandha wkoll importanza ewlenija għal impriži ta' assicurazzjoni billi tikkostitwixxi parti importanti tan-negozju tal-assicurazzjoni li ma tirrigwardax il-ħajja, konkluzi fil-Komunità. Assigurazzjoni ta' vetturi b'mutur għandha wkoll impatt fuq il-moviment hieles ta' persuni u vetturi. Għaldaqstant l-iżvilupp u l-konsolidament tas-suq intern fir-rigward tal-assicurazzjoni ta' vetturi bil-mutur fil-qasam tas-servizzi finanzjarji tal-Komunità għandu jkun għan ewlieni [tal-azzjoni tal-Unjoni].

[...]

(20) Il-vittmi tal-incidenti bil-vetturi tal-mutur għandhom ikunu ggarantiti trattament komparabbli irrispettivament ta' fejn [fl-Unjoni] jsehhu l-incidenti.”

4 Skont l-Artikolu 1 ta' din id-direttiva:

“Għall-finijiet ta' din id-Direttiva:

(1) “vettura” tfisser kull vettura bil-mutur intiża għal vjaġġi fuq l-art u mmexxija minn qawwa mekkanika, imma li ma timxix fuq il-linji, u kull karru, kemm jekk agganċjat u kemm jekk le;

[...]”

5 L-Artikolu 3 tal-imsemmija direttiva jipprovdi:

“Kull Stat Membru għandu, soġġett għall-Artikolu 5, jieħu l-miżuri kollha xierqa biex jassigura li r-responsabbiltà ċivili fir-rigward tal-użu ta' vetturi normalment ibbażati fit-territorju tiegħu tkun koperta minn assicurazzjoni.

Il-ħsara koperta u t-termini u l-kondizzjonijiet tal-kopertura għandhom ikunu determinati fuq il-bażi tal-miżuri msemmijin fl-ewwel paragrafu.

[...]

L-assicurazzjoni msemmija fl-ewwel paragrafu għandha tkopri b'mod obligatorju kemm il-ħsara lill-proprietà kif ukoll id-danni personali.”

6 L-Artikolu 5 ta' din l-istess direttiva jipprovdi:

“1. Stat Membru jista' jaġixxi b'deroga tal-Artikolu 3 fir-rigward ta' ċerti persuni fiżiċi jew ġuridiċi, pubbliċi jew privati; il-lista ta' dawn il-persuni għandha titfassal mill-Istat konċernat u tiġi komunikata lill-Istati Membri l-oħra u lill-Kummissjoni.

[...]

2. Stat Membru jista' jaġixxi b'deroga tal-Artikolu 3 fir-rigward ta' ċerti tipi ta' vetturi jew ċerti vetturi li jkollhom pjanċa speċjali; il-lista tagħhom għandha titfassal mill-Istat ikkonċernat u tiġi komunikata lill-Istati Membri l-oħra u lill-Kummissjoni.

[...]”

7 L-Artikolu 29 tad-Direttiva 2009/103 huwa fformulat kif ġej:

“Id-Direttivi [72/166], [84/5], [90/232], [2000/26] u [2005/14] [...] huma mħassrin [...].

Referenzi għad-Direttiva mhassra għandhom jinftehemu bħala referenzi għal din id-Direttiva u għandhom jinqraw skont it-tabella ta' korrelazzjoni fl-Anness II.”

Id-dritt Spanjol

- 8 L-Artikolu 1 tal-Ley sobre responsabilidad civil y seguro en la circulación de vehículos a motor (il-Liġi dwar ir-Responsabbiltà Ċivili u l-Assigurazzjoni ta' Vetturi bil-Mutur), ikkodifikata permezz tar-Real Decreto Legislativo 8/2004 (id-Digriet-Liġi Irjali Nru 8/2004) tad-29 ta' Ottubru 2004 (BOE Nru 267, tal-5 ta' Novembru 2004, p. 3662) (iktar 'il quddiem il-“Liġi dwar ir-Responsabbiltà Ċivili u l-Assigurazzjoni ta' Vetturi bil-Mutur”), tipprevedi:

“1. Is-sewwieq ta' vetturi bil-mutur huwa responsabbli, minhabba r-riskju involut fis-sewqan ta' tali vetturi, għad-dannu kkawżat lil persuni jew lil beni bl-użu tagħhom.

[...]

6. Il-kunċetti ta' “vetturi bil-mutur” u ta' “fatt marbut mal-użu ta' vettura” għall-finijiet ta' din il-liġi huma ddefiniti permezz ta' regolamenti. Fi kwalunkwe każ, ma għandhomx jitqiesu bħala fatti marbuta mal-użu ta' vettura l-fatti li jirriżultaw mill-użu ta' vettura bil-mutur għall-finijiet ta' twettiq ta' ksur intenzjonat kontra persuni u beni.”

- 9 L-Artikolu 7(1) tal-Liġi dwar ir-Responsabbiltà Ċivili u l-Assigurazzjoni ta' Vetturi bil-Mutur jipprovdi:

“L-assiguratur, fil-kuntest tal-assigurazzjoni obligatorja u taħt l-iskema tagħha, għandu jhallas lill-vittima d-danni subiti mill-persuna tagħha u mill-beni tagħha, kif ukoll l-ispejjeż u danni oħra li għalihom għandha dritt skont id-dritt applikabbli. Huwa eżentat minn dan l-obbligu biss jekk jipproduci prova li l-fatt ma jagħtix lok għal responsabbiltà ċivili skont l-Artikolu 1 ta' din il-liġi.

[...]”

- 10 L-Artikolu 2 tar-Real Decreto 1507/2008 por el que se aprueba el reglamento del seguro obligatorio de responsabilidad civil en la circulación de vehículos a motor (id-Digriet Irjali 1507/2008 dwar l-Assigurazzjoni Obligatoryja għar-Responsabbiltà Ċivili għall-Użu tal-Vetturi bil-Mutur), tat-12 ta' Settembru 2008 (BOE Nru 222, tat-13 ta' Settembru 2008, p. 37487) (iktar 'il quddiem ir-“Regolament dwar l-Assigurazzjoni Obligatoryja”), huwa fformulat kif ġej:

“1. Għall-finijiet tar-responsabbiltà ċivili marbuta mal-użu ta' vetturi bil-mutur u tal-kopertura tal-assigurazzjoni obligatorja rregolata minn dan ir-regolament, jitqiesu bħala fatti marbuta mal-użu ta' vettura l-fatti li jirriżultaw mir-riskju involut fis-sewqan tal-vetturi bil-mutur imsemmija fl-artikolu preċedenti, kemm fil-garaxxijiet u parkeġġi kif ukoll f'toroq u f'terreni pubbliċi u privati adattati għat-traffiku, urbani u interurbani, kif ukoll f'toroq u f'terreni li, mingħajr ma huma adattati għal dan il-għan, jintużaw ta' spiss.

[...]”

Il-kawża prinċipali u d-domandi preliminari

- 11 Fit-28 ta' Ġunju 2012, J. L. Núñez Torreiro, uffiċjal tal-armata Spanjola, ipparteċipa f'eżerċizzji militari bil-lejl fuq terren ta' Prattika militari f'Chinchilla, (Spanja), meta l-vettura bir-roti off-road militari “Aníbal” (iktar 'il quddiem il-“vettura inkwistjoni”), assigurata minn AIG abbażi ta' assigurazzjoni obligatorja, li fiha huwa kien passigġier, inqalbet, u kkawżatlu diversi ġrieħi. Din il-vettura ma kinitx qiegħda tinsaq f'żona għall-vetturi bir-roti, iżda f'żona għall-vetturi bil-katina.

- 12 Abbaži tal-Artikolu 7 tal-Liġi dwar ir-Responsabbiltà Ċivili u l-Assigurazzjoni ta' Vetturi bil-Mutur, J. L. Núñez Torreiro talab lil AIG tikkumpensah is-somma ta' EUR 15 300.56 bħala dannu li huwa kien garrab minhabba dan l-incident.
- 13 AIG, filwaqt li bbażat ruħha fuq l-Artikolu 1(6) tal-Liġi dwar ir-Responsabbiltà Ċivili u l-Assigurazzjoni ta' Vetturi bil-Mutur, moqri flimkien mal-Artikolu 2 tar-Regolament dwar l-Assigurazzjoni Obbligatorja, irrifjutat li tħallsu din is-somma, abbaži tal-fatt li l-incident ma kienx jirriżulta minn "att marbut mal-użu ta' vettura", peress li kien seħħ waqt li l-vettura inkwistjoni kienet qiegħda tintuża fuq terren ta' Prattika militari, li l-aċċess għalih għal kull tip ta' vetturi mhux militari kien limitat. Fil-fatt, din il-kumpanija tal-assigurazzjoni qieset li dan it-terren ma kienx "adattat għall-użu ta' vetturi bil-mutur" u, barra minn hekk, ma kienx "jintuża ta' spiss" fis-sens tal-Artikolu 2 ta' dan ir-regolament.
- 14 J. L. Núñez Torreiro ppreżenta rikors kontra AIG quddiem il-Juzgado de Primera Instancia n. 1 de Albacete (il-Qorti tal-Ewwel Istanza Nru 1 ta' Albacete, Spanja). Permezz ta' sentenza tat-3 ta' Novembru 2015, dan ċahad ir-rikors tal-persuna kkonċernata peress li l-griehi ta' dan tal-aħħar ma kinex jirriżultaw minn "att marbut mal-użu ta' vettura", peress li l-vettura li kien jinsab fiha kienet qiegħda tinsaq fuq terren li la kien adattat għall-użu ta' vetturi tal-mutur u lanqas kien jintuża ta' spiss.
- 15 J. L. Núñez Torreiro appella minn din is-sentenza quddiem il-qorti tar-rinviju, l-Audiencia Provincial de Albacete (il-Qorti Provincjali ta' Albacete, Spanja), billi sostna li l-Artikolu 1(6) tal-Liġi dwar ir-Responsabbiltà Ċivili u l-Assigurazzjoni ta' Vetturi bil-Mutur, moqri flimkien mal-Artikolu 2 tar-Regolament dwar l-Assigurazzjoni Obbligatorja, kellu jiġi interpretat b'mod restrittiv, konformement mas-sentenza tal-4 ta' Settembru 2014, Vnuk (C-162/13, EU:C:2014:2146), li fiha l-Qorti tal-Ġustizzja kkonstatat li r-responsabbiltà tal-assiguratur ma tistax tiġi eskluża jekk l-użu tal-vettura jkun konformi mal-funzjoni normali tagħha.
- 16 Il-qorti tar-rinviju għandha dubji dwar il-kompatibbiltà tal-Artikolu 1(6) u tal-Artikolu 7(1) tal-Liġi dwar ir-Responsabbiltà Ċivili u l-Assigurazzjoni ta' Vetturi bil-Mutur, moqrija flimkien mal-Artikolu 2 tar-Regolament dwar l-Assigurazzjoni Obbligatorja u mal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2009/103, peress li dawn id-dispożizzjonijiet tad-dritt nazzjonali għandhom bħala effett li, f'ċerti numru ta' sitwazzjonijiet, bħal dawk li huma s-sugġett tal-kawża quddiemha, ir-responsabbiltà marbuta mal-użu ta' vetturi bil-mutur ma tistax tkun obligatorjament koperta b'assigurazzjoni. Il-qorti tar-rinviju tqis li l-uniċi eċċezzjonijiet għal dan l-obbligu huma dawk stabbiliti fl-Artikolu 5 ta' din id-direttiva. Barra minn hekk, din il-qorti tirrileva li, fis-sentenza tal-4 ta' Settembru 2014, Vnuk (C-162/13, EU:C:2014:2146), il-Qorti tal-Ġustizzja ddecidiet, b'mod partikolari, li l-kunċett ta' "użu ta' vetturi" ma għandux jithalla għall-evalwazzjoni ta' kull Stat Membru.
- 17 Skont il-qorti tar-rinviju, minn dan isegwi li l-Istati Membri ma jistgħux jipprevedu derogi mill-obbligu ta' assigurazzjoni tar-responsabbiltà ċivili fir-rigward tal-użu ta' vetturi bil-mutur jew mill-kunċett ta' "użu ta' vetturi" ħlief fil-kuntest tal-Artikolu 5 tad-Direttiva 2009/103 jew fejn l-użu tal-vettura kkonċernata ma jkunx konsistenti mal-funzjoni normali tal-vettura. Għaldaqstant, l-eċċezzjonijiet għall-kunċett ta' "att marbut mal-użu ta' vettura" li jirriżultaw mir-restrizzjoni, skont l-Artikolu 2(1), ta' tali użu għall-użu li jseħħ fuq terren "adattat għall-użu ta' vetturi bil-mutur" jew li "mingħajr ma [ġie adattat] għal dan il-għan, [jintuża] ta' spiss", huma inkompatibbli mad-dritt tal-Unjoni. Dan jgħodd ukoll għall-Artikolu 2(2) u (3) ta' dan ir-regolament, li jipprevedi eċċezzjoni għall-obbligu ta' assigurazzjoni tar-responsabbiltà ċivili li tirriżulta mill-użu ta' vetturi bil-mutur fir-rigward tal-użu tagħhom f'avvenimenti sportivi, f'portijiet u f'ajruporti, kif ukoll bħala vetturi bil-mutur użati għal attivitajiet industrijali jew agrikoli jew sabiex jitwettqu reati intenzjonati.

18 F'dawn iċ-ċirkustanzi, l-Audiencia Provincial de Albacete (il-Qorti Provinciċjali ta' Albacete) iddeċidiet li tissospendi l-proċeduri u li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domandi preliminari segwenti:

- “1) Il-kunċett ta' ‘użu ta' vetturi’ – jew [fil-legiżlazzjoni Spanjola] ‘hecho de la circulación’ – bħala riskju tal-assigurazzjoni għar-responsabbiltà ċivili għall-użu ta' vetturi bil-mutur, li tagħmel riferiment għalih il-legiżlazzjoni Komunitarja (fost l-oħrajn, id-Direttiva 2009/103 [...] fl-Artikolu 3 tagħha), jista' jiġi ddeterminat mil-legiżlazzjoni nazzjonali ta' Stat Membru b'mod differenti minn kif inhuwa ddeterminat fil-legiżlazzjoni Komunitarja?
- 2) Fil-każ ta' risposta affermattiva, l-imsemmi kunċett jista' jeskludi (minbarra ċerti persuni speċifiċi u ċerti reġistrazzjonijiet jew tipi ta' vetturi, kif indikat fl-Artikolu 5(1) u (2) tal-imsemmija direttiva) ċirkustanzi ta' użu skont il-post fejn tintuża l-vettura, bħal ma huma toroq jew terreni “mhux adattati” għall-użu ta' vetturi?
- 3) Bl-istess mod, jistgħu jiġu esklużi bħala “hecho de la circulación” attivitajiet speċifiċi tal-vettura marbutin mal-iskop tagħha (bħal ma jista' jkun l-użu sportiv, industrijali jew agrikolu tagħha) jew mal-intenzjoni tas-sewwieq (bħal ma jista' jkun it-twettiq ta' delitt intenzjonali permezz tal-vettura)?”

Fuq id-domandi preliminari

Fuq l-ewwel u t-tieni domanda

- 19 Permezz tal-ewwel u tat-tieni domanda tagħha, li għandhom jiġu eżaminati flimkien, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk l-ewwel paragrafu tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2009/103 għandux jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi legiżlazzjoni nazzjonali, bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li tippermetti li jiġu esklużi mill-kopertura tal-assigurazzjoni obbligatorja d-danni mgarrba waqt l-użu ta' vetturi bil-mutur f'toroq u f'terreni li ma humiex “adattati għall-użu ta' vetturi bil-mutur”, bl-eċċezzjoni ta' dawk li, minkejja li ma humiex adattati għal dan il-għan, madankollu jintużaw ta' spiss.
- 20 Dawn id-domandi huma bbażati, fil-każ inkwistjoni, fuq il-premessa li, skont il-legiżlazzjoni Spanjola, jistgħu jiġu esklużi mill-kopertura tal-assigurazzjoni obbligatorja, danni li jirriżultaw mill-użu ta' vettura bil-mutur fuq terren ta' Prattika militari, bħal dak inkwistjoni fil-kawża prinċipali, peress li dan jikkostitwixxi terren inadattat għall-użu ta' vetturi bil-mutur li, barra minn hekk, ma “jintużax ta' spiss” fis-sens tal-Artikolu 2(1) tar-Regolament dwar l-Assigurazzjoni Obbligatorja.
- 21 F'dan ir-rigward, l-ewwel paragrafu tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2009/103 jipprevedi li kull Stat Membru għandu, bla ħsara għall-Artikolu 5 ta' din id-direttiva, jiehu l-miżuri kollha xierqa sabiex jiżgura li r-responsabbiltà ċivili fir-rigward tal-użu ta' vetturi normalment ibbażati fit-territorju tiegħu tkun koperta minn assicurazzjoni.
- 22 Preliminarjament, għandu jiġi rrilevat li vettura bir-roti off-road militari tat-tip “Aníbal”, bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, taqa' taħt il-kunċett ta' “vettura” imsemmi fl-Artikolu 1(1) tad-Direttiva 2009/103, peress li tikkostitwixxi “vettura bil-mutur intiża għal vjaġġi fuq l-art u mmexxija minn qawwa mekkanika, imma li ma timxix fuq il-linji”. Barra minn hekk, huwa paċifiku li din il-vettura normalment hija bbażata fit-territorju ta' Stat Membru u ma hija affettwata b'ebda deroga adottata skont l-Artikolu 5 ta' din id-direttiva.
- 23 Sabiex tingħata risposta utli għad-domandi magħmula, hemm lok li jiġi ddeterminat jekk ċirkustanzi bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali jaqgħux taħt il-kunċett ta' “użu ta' vetturi bil-mutur” fis-sens tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 3 tal-imsemmija direttiva.

- 24 Għandu jittfakkar, għal dan il-għan, li l-Qorti tal-Ġustizzja ddeċidiet li dan il-kunċett stess, fis-sens tal-Artikolu 3(1) tad-Direttiva 72/166 (iktar 'il quddiem l-“Ewwel Direttiva”) li l-kontenut tiegħu essenzjalment jikkorrispondi għal dak tal-ewwel u tat-tieni paragrafu tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2009/103, ma jistax jithalla għall-evalwazzjoni ta' kull Stat Membru, iżda jikkostitwixxi kunċett awtonomu tad-dritt tal-Unjoni, li skont ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, għandu jiġi interpretat, fid-dawl, b'mod partikolari, tal-kuntest ta' din id-dispożizzjoni u tal-għanijiet previsti mil-legiżlazzjoni li jagħmel parti minnha (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tal-4 ta' Settembru 2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, punti 41 u 42, u tat-28 ta' Novembru 2017, Rodrigues de Andrade, C-514/16, EU:C:2017:908, punt 31).
- 25 F'dan ir-rigward, kif tindika l-premessa 1 tad-Direttiva 2009/103, din tikkodifika l-Ewwel Direttiva, it-Tieni Direttiva 84/5, it-Tielet Direttiva 90/232, id-Direttiva 2000/26 u d-Direttiva 2005/14. Dawn id-direttivi ddefinixxew, progressivament, l-obbligi tal-Istati Membri fir-rigward tal-assigurazzjoni obbligatorja. Minn naħa, huma kienu intiżi li jiżguraw il-moviment liberu kemm tal-vetturi normalment ibbażati fit-territorju tal-Unjoni kif ukoll ta' persuni li jivvjaġġaw f'tali vetturi, u min-naħa l-oħra, li jiggarrantixxu li l-vittmi tal-inċidenti kkawżati minn dawn il-vetturi jibbenefikaw minn trattament komparabbli, indipendentement mill-post tat-territorju tal-Unjoni jew mill-post fejn sehħ l-inċident (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tat-23 ta' Ottubru 2012, Marques Almeida, C-300/10, EU:C:2012:656, punt 26; tal-4 ta' Settembru 2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, punt 50, u tat-28 ta' Novembru 2017, Rodrigues de Andrade, C-514/16, EU:C:2017:908, punt 32).
- 26 Mill-premessi 2 u 20 tad-Direttiva 2009/103 jirriżulta essenzjalment li din tippersegwi l-istess għanijiet.
- 27 Barra minn hekk, mill-evoluzzjoni tal-legiżlazzjoni tal-Unjoni fil-qasam tal-assigurazzjoni obbligatorja jirriżulta li l-għan ta' protezzjoni tal-vittmi ta' inċidenti kkawżati minn vetturi kien kontinwament persegwit u msahħ mil-legiżlatur tal-Unjoni (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tal-4 ta' Settembru 2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, punti 52 sa 55, kif ukoll tat-28 ta' Novembru 2017, Rodrigues de Andrade, C-514/16, EU:C:2017:908, punt 33).
- 28 Mill-kunsiderazzjonijiet preċedenti jirriżulta li l-ewwel paragrafu tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2009/103 għandu jiġi interpretat fis-sens li l-kunċett ta' “użu ta' vetturi tal-mutur” li jinsab f'tali direttiva, ma huwiex limitat għal sitwazzjonijiet ta' użu ta' vetturi bil-mutur fit-toroq, jiġifieri f'toroq pubbliċi, iżda dan il-kunċett ikopri kull użu ta' vettura li huwa konformi mal-funzjoni normali ta' din tal-aħħar (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tal-4 ta' Settembru 2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, punt 59, u tat-28 ta' Novembru 2017, Rodrigues de Andrade, C-514/16, EU:C:2017:908, punt 34).
- 29 F'dan ir-rigward, il-Qorti tal-Ġustizzja speċifikat li, sa fejn il-vetturi bil-mutur imsemmija fl-Artikolu 1(1) tal-Ewwel Direttiva, li l-formulazzjoni tiegħu tikkorrispondi għal dik tal-Artikolu 1(1) tad-Direttiva 2009/103, huma, indipendentement mill-karatteristiċi tagħhom, intiżi li jservu bħala mezz tat-trasport, dan il-kunċett ikopri kwalunkwe użu ta' vettura bħala mezz tat-trasport (sentenza tat-28 ta' Novembru 2017, Rodrigues de Andrade, C-514/16, EU:C:2017:908, punti 37 u 38).
- 30 Barra minn hekk, il-Qorti tal-Ġustizzja ddeċidiet li l-portata tal-imsemmi kunċett ma tiddependix mill-karatteristiċi tat-terren li fuqu tintuża l-vettura bil-mutur (sentenza tat-28 ta' Novembru 2017, Rodrigues de Andrade, C-514/16, EU:C:2017:908, punt 35).
- 31 Barra minn hekk, ebda dispożizzjoni tad-Direttiva 2009/103 ma tillimita l-portata tal-obbligu tal-assigurazzjoni, u tal-protezzjoni li dan l-obbligu huwa intiż li jagħti lil vittmi ta' inċidenti kkawżati minn vetturi bil-mutur, fil-każ ta' użu ta' tali vetturi f'ċerti terreni jew f'ċerti toroq (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tat-28 ta' Novembru 2017, Rodrigues de Andrade, C-514/16, EU:C:2017:908, punt 36).
- 32 Fil-każ inkwistjoni, huwa paċifiku li l-vettura inkwistjoni, fil-mument li nqalbet, kienet qiegħda tintuża minn J. L. Núñez Torreiro bħala mezz tat-trasport.

- 33 Għaldaqstant, tali użu jaqa' taħt il-kunċett ta' "użu ta' vetturi bil-mutur" fis-sens tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2009/103.
- 34 Il-fatt li, kif jirriżulta mid-deċiżjoni tar-rinviju, meta nqalbet il-vettura inkwistjoni kienet qiegħda tintuża fuq terren ta' prattika militari li l-aċċess għalih kien ipprojbit għal kull vettura mhux militari u f'żona ta' dan it-terren mhux adattata għall-użu ta' vetturi bir-roti, ma hijiex ta' natura li taffettwa din il-konkluzjoni u, għalhekk, li tillimita l-obbligu ta' assigurazzjoni li jirriżulta minn din id-dispożizzjoni.
- 35 Madankollu, l-effett ta' leġiżlazzjoni bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali huwa li l-estent tal-kopertura tal-assigurazzjoni obligatorja huwa dipendenti fuq il-karatteristiċi tat-terren li fuqu tintuża l-vettura bil-mutur. Fil-fatt, din il-leġiżlazzjoni tippermetti li tiġi limitata l-portata tal-obbligu ġenerali ta' assigurazzjoni li l-Istati Membri huma marbuta jstabbilixxu, fid-dritt nazzjonali, skont l-ewwel paragrafu tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2009/103 u għalhekk, il-protezzjoni li dan l-obbligu jestendi lill-vittmi ta' incidenti kkawżati minn vetturi bil-mutur, fil-każ tal-użu ta' tali vetturi f'ċerti terreni jew f'ċerti toroq.
- 36 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti, ir-risposta li għandha tingħata għall-ewwel u għat-tieni domanda għandha tkun li l-ewwel paragrafu tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2009/103 għandu jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi leġiżlazzjoni nazzjonali, bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li tippermetti l-eskluzjoni mill-kopertura ta' assigurazzjoni obligatorja ta' danni li jirriżultaw mis-sewqan ta' vetturi bil-mutur f'toroq jew f'terreni li ma humiex "adattati għall-użu ta' vetturi bil-mutur", bl-eċċezzjoni ta' dawk li, minkejja li ma humiex adattati għal dan il-għan, madankollu "jintużaw ta' spiss".

Fuq it-tielet domanda

- 37 Permezz tat-tielet domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju essenzjalment tistaqsi jekk l-ewwel paragrafu tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2009/103 għandux jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi leġiżlazzjoni nazzjonali, bħall-Artikolu 1(6) u l-Artikolu 7(1) tal-Liġi dwar ir-Responsabbiltà Ċivili u l-Assigurazzjoni ta' Vetturi bil-Mutur, moqrija flimkien mal-Artikolu 2(2) u (3) tar-Regolament dwar l-Assigurazzjoni Obligatory, li jeskludi mill-kopertura tal-assigurazzjoni obligatorja d-danni li jirriżultaw mill-użu ta' vetturi fil-kuntest ta' attivitajiet sportivi, industrijali jew agrikoli, f'portijiet u f'ajruporti, kif ukoll fil-kuntest tat-twertiq ta' reat intenzjonat.
- 38 F'dan ir-rigward, għandu jifakkar li, skont ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, id-domandi dwar l-interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni magħmula mill-qorti nazzjonali fil-kuntest regolamentarju u fattwali li hija r-responsabbiltà tagħha li tiddefinixxi, u li ma huwiex il-kompitu tal-Qorti tal-Ġustizzja li tivverifika l-eżattezza tiegħu, jibbenefikaw minn preżunzjoni ta' rilevanza. Il-Qorti tal-Ġustizzja tista' biss tirrifjuta li tiddeċiedi fuq talba għal deċiżjoni preliminari mressqa minn qorti nazzjonali jekk ikun jidher b'mod manifest li l-interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni mitluba ma għandha ebda relazzjoni mar-realtà jew mas-sugġett tal-kawża prinċipali, meta l-problema tkun ta' natura ipotetika jew meta l-Qorti tal-Ġustizzja ma jkollhiex il-punti ta' fatt u ta' liġi neċessarji sabiex tirrispondi b'mod utli għad-domandi li jkun sarulha (sentenza tal-20 ta' Lulju 2017, *Piscarreta Ricardo*, C-416/16, EU:C:2017:574, punt 56 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 39 Fil-każ inkwistjoni, mid-deċiżjoni tar-rinviju jirriżulta li d-dannu mgarrab minn J. L. Núñez Torreiro jirriżulta minn incident li jimplika vettura bir-roti militari tat-tip "Aníbal" li kienet qiegħda tintuża f'żona ta' terren ta' prattika militari, adattata għal vetturi bil-katina. Għaldaqstant, il-kawża prinċipali ma tikkoncernax l-użu ta' din il-vettura fil-kuntest ta' attivitajiet sportivi, industrijali jew agrikoli, f'portijiet jew f'ajruporti, jew fil-kuntest tat-twertiq ta' reat intenzjonat.

- 40 F'dawn iċ-ċirkustanzi, jidher b'mod manifest li l-interpretazzjoni tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2009/103, mitluba fil-kuntest tat-tielet domanda, ma għandha ebda rabta mar-realtà jew mas-sugġett tal-kawża prinċipali u għalhekk, din id-domanda hija inammissibbli.

Fuq l-ispejjeż

- 41 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, minbarra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (Is-Sitt Awla) taqta' u tiddeċiedi:

L-ewwel paragrafu tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2009/103/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Settembru 2009 dwar l-assigurazzjoni kontra responsabbiltà ċivili fir-rigward tal-użu ta' vetturi bil-mutur u l-infurzar tal-obbligu ta' assicurazzjoni kontra din ir-responsabbiltà, għandu jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi leġiżlazzjoni nazzjonali, bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li tippermetti l-eskluzjoni mill-kopertura ta' assicurazzjoni obligatorja ta' danni li jirriżultaw mis-sewqan ta' vetturi bil-mutur f'toroq jew f'terreni li ma humiex "adattati għall-użu ta' vetturi bil-mutur", bl-eċċezzjoni ta' dawk li, minkejja li ma humiex adattati għal dan il-għan, madankollu "jintużaw ta' spiss".

Firem